

MACHTIGE MAAS

Slaperige dorpjes, een kalm kabbelende Maas... Al fietsend in de Champagnestreek, het departement Lorraine en de Franse Ardennen doet bijna niets meer herinneren aan de heftige strijd die hier honderd jaar geleden woedde. Maar verhalen over die tijd hoor je nog overal, of je nu een kasteel bezoekt of een bierbrouwerij.

Tekst & foto's **Jessica de Korte**

Cruisen langs de Maas
in Saint-Mihiel

Julien brouwt nu bier in de kelder waar ooit een jonge officier werd behandeld. Charles de Gaulle was zijn naam

Boerenzwaluwen spurten sierlijk uit hun nestjes onder het dak richting de Maas. Ze zijn op zoek naar insecten. Hun blauwe veertjes glinsteren in de zon. Als diamantjes. Snelle vleugelslagen gaan over in duik- en glijvluchten, alsof de vogels meedoen aan een wedstrijd kunstvliegen. "Het is hier zo heerlijk stil", zegt Julian Degente (42), eigenaar van B&B Le Clos Belle Rose in het slaperige dorp Haybes. "Hiervoor woonde ik in Parijs, maar hier aard ik beter."

De fietsen mogen in de kelder, waar ooit tijdens de Eerste Wereldoorlog een gewonde jonge officier werd verzorgd: Charles de Gaulle was zijn naam. Tussen deze dikke muren beraamde legerleider Philippe Pétain ook zijn plan om de Duitsers weg te jagen. Zonder succes, want al snel ging Haybes door bommen geheel tegen de vlakte. Alleen deze villa bleef staan, als nieuw hoofdkwartier van de vijand. Julian brouwt er nu zijn eigen bier. De Ale Stockport is vernoemd naar het Engelse stadje dat bij de heropbouw van Haybes hielp. "Ik wil graag dat het bier op de bar staat, zodat mensen vragen waar de naam vandaan komt", vertelt hij. "De historie delen is belangrijk." Hij beschikt over perfect water, dat verderop in de leigroeve wordt gefilterd. Ook de hop komt hier uit de regio.

De oorlog is ver weg

We leggen een stukje van de Maasfietsroute af, van Saint-Mihiel naar Haybes, zo'n tweehonderd kilometer. Rondom de Maas zit het vol verhalen, alsof de rivier ze door dit gebied heeft verspreid. De donkere geschiedenis is ver weg als je langs het water fietst en zangvogels van tak naar tak ziet vliegen. Maar eenmaal binnen in een kasteel, kerk of bierbrouwerij beseft je meteen weer dat het hier niet altijd rozengeur en maneschijn was. Na veertig kilometer trappen vanaf Saint-Mihiel kom je bij het kasteel van Verdun, waar tijdens WO I de grootste en langste strijd aan het west-front plaatsvond. In een treintje kun je hier door

Superdeluxe overnachten in Château des Monthairons

Beelden uit WO I in de Underground Citadél in Verdun

donkere gangen rijden, terwijl videobeelden en geluidseffecten de leefomstandigheden van de soldaten in de loopgraven nabootsen. Weinig kleding, helse kou, altijd honger, overal ongedierte, de angst voor de tegenstander en ziektes als schurft, vlektyfus en longontsteking. Weer buiten is het even knippen met de ogen. Boten varen rustig voorbij op de Maas. Gelukkig, die oorlog is ver weg. De route slingert langs de rivier, dan weer door het heuvelachtige gebied met akkers, bossen en dorpjes. Een dagpauwoog en witte fladderen boven klaprozen. Een watterrat duikt onder als hij twee fietsers aan hoort komen.

Expressieve kunst

Hier, in de middle of nowhere, groeiden ooit grote kunstenaars op. Dun-sur-Meuse is de geboorteplek van beeldhouwer Ipoustéguy, een goede vriend van Picasso die de oorlog vaak als thema gebruikte. Hij werd geboren als Jean Robert, maar gebruikte voor zijn kunst de meisjesnaam van zijn moeder. Ipoustéguy woonde en werkte lange tijd op een eiland in de buurt van Parijs, waar hij in de tuin van alles liet groeien. Hij noemde het 'het wilde paradijs van een kunstenaar'. Drie jaar voor zijn dood kwam hij weer in het dorp van zijn kinderjaren wonen, waar hij een kunstcentrum opende. Je kunt er zijn expressieve beelden zien. De volgende dag schiet onze fietsroute weer het groen in, waar planten- en boomwortels gulzig het rivierwater onttrekken. Het ene moment ligt er een verwilderd bos waar Ipoustéguy ongetwijfeld volop van had genoten, dan weer een weiland met blatende schapen of een veld vol gerst, een belangrijke grondstof voor bier.

De stilte went snel

Zoals Julian al vertelde, is het water hier perfect. Dus hij is lang niet de enige brouwer in deze regio. Over het proces leer je alles in het Europese Biermuseum in Stenay, waar oude ketels en laboratoria staan uitgesteld. Rozig van het bierproeven en van de buitenlucht fietsen we verder door stadjes waar je geen mens tegenkomt. Rode rozen groeien over de muren, achter opengeslagen houten luiken staan geraniums en hangen gedecoreerde gordijntjes. Een kat ligt te slapen. Hij heeft geen oog voor de boerenzwaluwen, die ook hier weer hun show opvoeren. Als volleerde kunst-

Weerspiegelingen in de Maas

Langs de Maas is de koekoek je enige metgezel. De stilte went opvallend snel

vliegers schieten ze vlak boven ons hoofd.

Als je goed oplet, zie je wel degelijk hier en daar bewoners. Een boer staat op een ladder vruchten van zijn de boom te plukken. Achter een van de vitrages beweegt een schim. De kerkklok slaat driemaal. De stilte went opvallend snel, ook als je later weer langs de Maas fietst en de koekoek je enige metgezel lijkt.

Gezellige drukte

Even omschakelen dus, wanneer je in Sedan ineens volle terrassetjes ziet en je bij het kasteel – het grootste van Europa – zowaar Engels hoort praten. De volgende dag ben je niet langer de enige fietser, maar is het fietspad langs de Maas bijna net zo druk als de rode loper van een mode-show. Gezellig is het wel, met jongeren op skates, families op de fiets en echtparen, die allemaal even vriendelijk groeten met 'bonjour'. Maar de drukte verdwijnt weer even snel als hij gekomen is. We eindigen uiteindelijk in Haybes, het slaperige dorpje, waarvan je zonder Julians verhaal nooit zou vermoeden dat de sfeer er ooit zo anders was. Bommen, gewerschoten, angstschreeuwen, het is allemaal verleden tijd. Onder het genot van een biertje kijken we uit over het water en nemen we uitgebreid de tijd om de zwaluwendans te bewonderen.

PRAKTISCH

Saint-Mihiel ligt 450 kilometer van Utrecht. De Thalys en TGV (overstappen in Parijs, loop 10 minuten van Gare du Nord naar Gare de l'Est) brengen je in Meuse, bijna 37 kilometer van Saint-Mihiel, 13 kilometer van Verdun en 15 kilometer van Les Monthairons. In de Thalys kan de fiets alleen gedomonteerd mee.

FIETSROUTE

De **Maasfietsroute** loopt van de bron in Langres naar Hoek van Holland. Wij legden het stuk af door de Franse regio Champagne-Ardenne, van Saint-Mihiel naar Haybes. meusecyclerroute.eu
Let op: aan de routes die op de online-kaart groen staan ingetekend, met de mededeling 'open voorjaar 2018', wordt nog gewerkt.

Check bij het toerismebuureau of je hier al kunt fietsen. Ook de Lorraine-streek is zeer de moeite waard.

HUURFIETS

Ardennes Roues Libres gelegen in het zuiden van de Ardennen verhuurt zowel e-bikes als gewone fietsen, brengt ze bij het juiste hotel en haalt ze aan het eind weer op: Ardennes Roues Libres Jean-François Lequeux jf.lequeux@hotmail.fr +33 (0)7 71 60 09 94 ardennesroueslibres.com
Colvert Mosan bij Nouzonville verhuurt fietsen en kan je bagage vervoeren van hotel naar hotel: Colvert Mosan Abdenor Aneb +33 (0)7 88 16 49 65 colvertmosan@hotmail.fr

SLAPEN

Château des Monthairons
De vader van eigenaresse Catherine Pierrat begon ooit in het klein, met activiteiten en overnachtingen voor jagers. Later kocht hij dit kasteel, waar je super-deluxe kunt slapen. Je mag met je fiets door de hal om 'm achterin te stallen. 26 Route de Verdun, Le Petit Monthairons +33 (0)3 29 87 78 55 chateaudesmonthairons.fr
Relais Fast/Hotel Le Rale des Genets
Eenvoudig hotel, met vriendelijke gastheer en een schuur voor de fietsen. 6 Allée des Islettes, Dun-sur-Meuse + 33 (0)3 29 83 80 85 hotel-le-rale-des-genets.com
Hotel Le Château Fort
Met oude kasteelmuren. Antiek en modern gaan hier mooi samen.

Porte des Princes, Sedan +33 (0)3 24 26 11 00 hotel-lechateauafort.fr
Le Clos Belle Rose
Place de la Charité 9, Haybes, +33 (0)6 30 48 44 51. le-clos-belle-rose.com

ETEN

Les Colimencarts
Laat je niet afschrikken door het eenvoudige interieur: het eten is heerlijk! 15 Rue Sainte Marguerite, Dun sur Meuse +33 (0)3 29 80 81 80
Le Saint Michel
Superservice, veel kwaliteit voor een fijn prijsje. 3 Rue Saint-Michel, Sedan +33 (0)3 24 29 04 61
Garden Ice Café
Fijn terras, neem ook zeker even een kijkje binnen. Place Ducale 7, Charleville-Mézières, +33 (0)3 24 35 02 99. gardenicecafe.com
Le Saint Hubert
Bijzondere gerechten. Grande Rue André Conijn 47, Haybes +33 (0)3 24 41 11 38 hotel-en-ardennes.com

BEZOEKEN

Église Saint-Etienne
Beelden van wit kalksteen uit de Maas. Het laatste dat Ligier Richier hier maakte voordat hij als bekeerde voortdurfte naar Genève vluchtte. Rue du Général Audéoud, Saint-Mihiel
Underground Citadel
Avenue du Soldat Inconnu, Verdun, +33 (0)3 29 84 84 42. citadelle-souterraine-verdun.fr
Ipoustégu Visitors Centre
Place de la Gare 3Bis, Doullcon +33 (0)3 29 92 04 77
Beer Museum
Rue du Moulin 17, Stenay, +33 (0)3 29 80 68 78 museedelabiere.com

Genieten bij het kasteel van Sedan

Uitzicht vanaf het kasteel van Sedan

Château-fort de Sedan

Grootste versterkte burcht van Europa met een oppervlakte van 35.000 m². Bezoek vol belevenis, historie en een prachtig uitzicht. chateau-fort-sedan.fr/nl

Charleville-Mézières

Van deze prachtige dubbelstad is Mézières de oudste (Romeinse tijd). Charleville is in de zeventiende eeuw gesticht. Loop je erdoorheen dan zou je echter het omgekeerde denken. Charleville heeft een ouder centrum dan Mézières, dat tijdens WO I flink is getroffen door bombardementen. champagne-ardennes-toerisme.nl/ontdekken/weekend-de-stad/charleville-mezieres
Camp Romain
Opgravingen op een schitterende plek, met uitzicht over de Maas. [Wel klimmen om er te komen!]
Locatie: Mont Vireux, Vireux Molhain.

INFORMATIE

Toerisme Champagne-Ardenne
+33 (0) 3 26 21 85 80 champagne-ardennes-toerisme.nl

Toerisme Lorraine
+33 (0) 3 83 80 01 80 toerisme-lorraine.eu

Het Horloge du Grand Marionnettiste in Charleville-Mézières toont elk uur een fragment van de Vier Heemskinderen